

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильсүүм
пүтхээлэ
кыншгэжээжээсүү кынжээ

№ 200 (22409)

2021-рэ ильэс

ШЭМБЭТ

ЧЬЭПҮҮГҮҮМ и 30

ОСЭ ГҮЭНЭФАГҮЭ ИИЭП
КЫХАТЫУТЫГХЭР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЗБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮҮГҮӨТӨШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээст

ЕджапIэр зэрагъэцэкIэжырэр ыупльэкIугъ

«Гъесэнүгъэм зегъэушьомбгульгэныр» зыфиорэ къералыгъо программэм
кыдыхэлтыатагъэу Мыекуапэ игурыт еджапIэу N 6-у гъэцэкIэжын Ioфшэнхэр
зыщыкIорэм Адыгейим и Лышхъэу Күумпыл Мурат тыгъусэ щылагъ.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Аш игъэцэкIэжын пае бюджет зэ-
фэшьхяфхэм сомэ миллион 41,5-рэ фэдэз
къахагъэкIыгъ, подрядчикир пынныжъ
ягъэхыгъэнэмкэ Федеральнэ къулькүм
ифедеральнэ къералыгъо унитарнэ пред-
приятие «Производственнэ-промышленнэ
унэр» ары.

Гурыт еджапIэм инженер коммуника-
циехэр, иччэ-шхъаныгъупльэхэр зэблаху-
щых, ыкыбкы, ыклоцкы агъэдэхэшт, унэ
гупэм гъэцэкIэжын Ioфшэнхэр рашилэ-
щых. Джыдэдэм псэолъешхэм аш иччэ-
хэмрэ ишъханыгъупльэхэмрэ хахых,
джэхашьюхэм арыльхэр арахы.

Республикэм и Лышхъэу гъэцэкIэжын Ioфшэнхэр зэрэкIорэр зэригъэлъэвгүй, заухын фаемкэ подрядчикым дэгүшүагъ. Күумпыл Мурат зэрэхигъэунэфыкыгъэмкэ, гурыт еджапIэхэм ягъэцэкIэжынкэ программэшко Урысые Федерации и Президентэу Владимир Путинир кээшакло зы-
фэхүгъээр республикэм Ѣылхырышыгъэн фае. Уахътэм диштэу зэтэгээпсхыжайгъян
фэе гурыт еджапIабэ Адыгейм ит.

«Ioфшэнхэм кээхэу афэхьшүтим тэр-
кэ мэхъянэшхо ил. Щынэгъончьягъэмкэ шапхэхэр кындуултытээ, Ioфхэр эзкэ дэгъюу зетхъанхэ фае. Джырэкэ пшъэ-
рыль шхъаяэу тиэр Урысые Федерации и Президент ипрограммэ диштэу
псэуальхэр гъэцэкIэжыгъэнхэм пае
проект документациер дгъэхазырыныр ары. 2025-рэ ильэсүм ыкээм нэс гурыт
еджапIэ 30-м ехъу республикэм Ѣыдгэ-
цэкIэжынэу итэхъухъэ. Ахэм ашыщэу
8-мэ къихащт ильэсүм гъэцэкIэжын
Ioфшэнхэр ятшылэштих. КэлэццыкIуухэ-
ми, ахэм янэ-ятэхами яшоонгынхэр
кындуултытэним, зэрсэгъэхэу кэлэеджа-
кохэм гъесэнүгъэ арагъэгъотынм мэ-
хъянэшхо ил. Джащ пае гъэцэкIэжын
Ioфшэн шхъаяэхэр гъэмэфэ зыгъэпсэ-
фыгъо уахътэм тедгээфэнхэ тимурад», —
кынчай Адыгейим и Лышхъэу.

АР-м и Лышхъэу ипресс-күулыкъу

Вакцинэр зыхязыгъальхъэрээр нахыбэ хъугъэ

Коронавирусыр кызэузыхэрэм зэхапшлэу ахэхъуагь. Республикэм щыпсэухэрэм ашыщэу чэц-зымафэм нэбгырэ 70-м ехүрэмэ ар кяутэкыгъэу агъеунэфы. Зидунай зыхъожхэрэм япчагын лъашэу зыкынштыгь. Ар кызхэклэу медикхэм алорэр ковидым иштаммыклэу джы зекорэр псынкэу пкынэ-лынэм «зэрөөрэр» ары.

Гээтэх-гээмэфэ лъэхъаным игъэлтигээ вакцинациер республикэм щыкло зэхъум ар бэмэ зыхараагъэлхъагьэп. Аш кыхэкыклэ «коллективнэ иммунитет» зыфалорэр тишольтыр щырагъэкугъэп.

Iofoyg'om изытет ыгъэгумэклэу Мыекъопэ студенческэ поликлиникэм иврач-терапевтэу Светлана Ращупкинар вакцинацием кыфэджагь.

— Цыфхэм зафээгъазз сиIоигъу вакцинацием имэхъанэ къагурыIоныши, ежсхэри къа-пэблагъэхэри узым Ѣшуухъумагъэх хъунхэм фэшI мы Iофтихъабзэм хэлжээнхэу, — еIo аш. — ИльэситIу хъугъэ ковидым игумэклыгъо тызхэтыр ыкIи ѢыIэклэ-псэукIэ рэхъатэу тызхэтыгъэм кыфэдгъэ-

зэжсыныр тэры зыIэ ильыр. Гражданскэ тишээдэкIыжсуу тиIэр зэхэтиIыкIэу, коронавирусым пэуцужсырэ прививкэр зыхядгъальхъэмэ нахь тэрээзэу сэлтытэ. Сыда пIомэ кIымэфэ лъэхъаным зэпахырэ узхэмкIэ нахьбыэу зыцсымыаджэхэрэм тызыухъумэштыр ыкIи нахь чIэнагъэ макIэ тиIэу тыхээзыштыр вакцинациер ары.

Еж Светлана Ращупкинар арэ вакцинэр зыхязыгъэлхъагъэхэм ашыщ ыкIи иштуагьэ къеэхъаа эльтэ. Аш ишыхьат узэр кызыщежэгъэ лъэхъаным кыншыублагъэу непэ къызнесыгъэм сымаджэхэм ахэтын зэрилъэклээр. Врачым кызыриуагъэмкIэ, шэклогъу мазэм джы ревакцинацие аригъешыщ «Спутник ЛайтимкIэ».

— Гъунэнкъэ гъэнэфагъэхэр тишольтыр зыцагъэнэфагъэхэм ыкIи зидунай зыхъожхэрэм, къесымаджэхэрэм япчагъэ зэхатшиIэу зэхъум цыфэу вакцинэр зыхязыгъэльхъанэу къакIохэрэм бэу къахэхъуагь. 1930 — 1940-рэ ильсым къэхъугъэхэм Ѣылэ мазэм вакцинациер къеэхъаа къодьеу зыхараагъэлхъэгъагь. Ахэр джы жсугъэу ревакцинацием къэклих. Нахь ныбжыкIаIохэрэ мымакIэу къытэулIэх, ахэм вакцинэу «Спутник Лайт» нахь къыхахы. Мы уахътэм тиIэзапIэ вакцинищ Ѣахалхъэрэр: «Спутник V», «Спутник Лайт», «ЭпиВакКорона». Мыхэм афэгъэхъыгъэ къэбарыр игъэклотыгъэу къафэтэIуатэ, цыфым нахь къекIущтыр етэIо, нэужым ежь зыфаер къыхахы, — хигъэунэфыкIыгь тера-певтэу Светлана Ращупкинам.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Сымаджэхэм япчагъэ къыхэхъо

Чындык 29-м ипчэдийжь сыхьатыр 10-м ехүулIэу Оперативнэ штабын кыIэклэхъэгъэ къэбарымкIэ, Адыгеим зэпахырэ узхэмкIэ исымэджэш нэбгыри 4-мэ яшыIэнэгъэ Ѣызэпыуугь.

Зидунай зыхъожыгъэхэр: бзылъфыгъитIур — Мыекъуапэ, зы бзылъфыгъээр — Мыекъопэ районным, зы хульфыгъээр Тэхъутэмийкье районным Ѣыцых. Лабораториэ уппльекIунхэм кызэрэгъэлэгъуагъэмкIэ, ахэр зэрылIыкIыгъэхэр зэпахырэ узыкIэу COVID-19-р ары. Зигугъу къэтиIыгъэ уахътэм ехүулIэу зэпахырэ узэу коронавирусыр Адыгеим Ѣыпсэурэ нэбгырэ 21482-мэ къахагъэштэгъ.

Ахэм аицэцэу нэбгырэ 2317-мэ яIазэх (чэц-зымафэм къихэхъуагъэр нэбгырэ 75-рэ), хуужыгъэр нэбгырэ 18609-рэ (чэц-зымафэм хэхъуагъэр 37-рэ), зидунай зыхъожыгъэр — 556-рэ (чэц-зымафэм нэбгыри 4).

Нэбгырэ 21482-рэ республикэм имуниципальнэ пэзупIэхэм атогошагъэу:

— Мыекъуапэ — 8612-рэ (+25);

Коронавирус : официальнэ къэбар

- Тэхъутэмийкье районыр — 3254-рэ (+14);
- Мыекъопэ районыр — 2721-рэ (+8);
- Красногвардейскэ районыр — 1520-рэ (+8);
- Коцхэблэ районыр — 1404-рэ;
- Джэджэ районыр — 1139-рэ;
- Теуцожь районыр — 1063-рэ (+6);
- Адыгэхъалэ — 971-рэ (+8);
- Шэуджэн районыр — 798-рэ (+6).

ІэпIэгъур нахыбэ ашIынэу къегъэнафэ

2022 — 2024-рэ ильесхэм ательйтэгъэ федеральнэ бюджетым ипроект апэрэ еджэгъумкIэ УФ-м и Къэралыгьо Думэ ыштагь.

Урысые Федерацием и Президент Федеральнэ ЗэлукIэм фигъехъыгъэ Джэксальэм къышигъэнэфэгъэ пшъэрылхэм ягъэцкIэнкIэ Ѣыцых. Финансхэм ашымыкIэнхэу зэфхъысих ашыгъэ депутатхэм янахъыбэм ыкIи «Едине Россия» ифракции хэтхэм.

Къэралыгьом социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэу ышын ыльэкIыштыр ыкIи бюджетым ильэнэйкю шхъаIэхэр мы апэрэ едзигъюм Ѣафхэнэфэх. Шольырхэми мыш фэдэ IофшIэнэри ашэкло. Шыгу къэдгъэкыжын, Адыгеим ими-

нистрэхэм я Кабинет зичэзыу зэхэсигъу илагъэм 2022-рэ ильесым ыкIи аш кыкIэлхъялкэрэ ильэситIум республикэм социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэу ышыгъэтийм, бюджет ихъухъаным Ѣытегуушыгъэх.

Пэшпорыгъэштэу зэрагъэнафэрэмкIэ, 2024-рэ ильесым нэс экономикэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэм ильэнэйкю шхъаIэхэмкIэ шольырьыр зыпкь итэу ыпэкIэ лъыкIотшт, къэгъэлэгъонэу илэхэм аригъэхъушт. IофшIепэ чыпIэ зэфшхъафхэм, агрокомплексым,

индустриальнэ паркхэм хэхъоныгъэ ашынэу агъэнафэ, джащ фэдэу инфраструктурнэ проект инхэр агъэцэкIэштэх.

Республикэм амалэу IекIэлхъэр, хабзэм икъулыкIушэхэм яIo зэхэлэйу Ioф зэрээдашIэрэр агъэфедээз къэгъэлэгъон гъэнэфагъэхэм алъыIэсигъэнэм мэхъанэшко зэриIэр хигъэунэфыкIыгь Адыгеим и Лышихэу КъумпIыл Мурат. Гухэлхъэр Ѣыцыхыгъэм ѢыцхырышигъэнэмкIэ амал тедзэу Ѣытгар федэральнэ гупчэм илэпIэгъу ары. Аш кыхэкы-

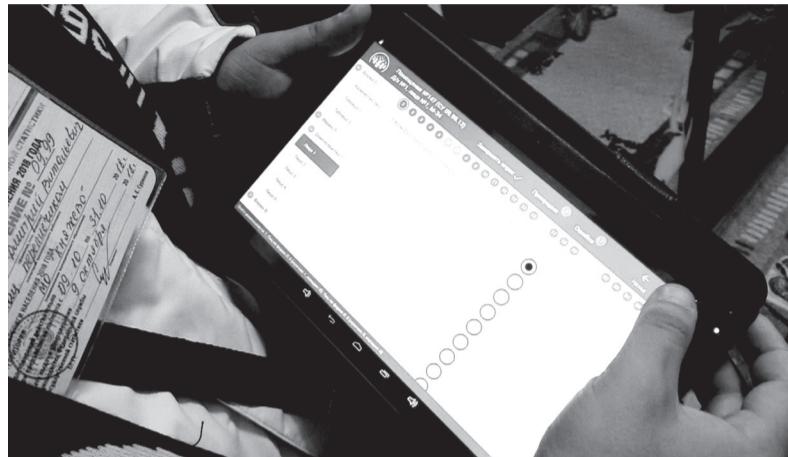
иэ шольырхэм IэпIэгъо аратырэр нахыбэ шыгъэнэир федэральнэ бюджетым къызэрэдхальытэрэм мэхъанэшко ил.

УФ-м и Къэралыгьо Думэ идепутатэу, бюджет зэфыщытыкIэхэм яофыгъохэмкIэ лъэныкыущ хъурэ комиссием хэтэу Владислав Резник къызэриуагъэмкIэ, апэрэ еджэгъумкIэ бюджетым ипроект аштэнэм фэгъэхъыгъэ унашьом къыдыхэлъытагъэх Урысыем и Правительствэ пшъэрыль зэфшхъафхэр фэгъэуцу-гъэнхэр ыкIи бюджетым хэгъэхъонхэр фэшыгъэнхэр. Бюджетым ыльэнэйкю Ѣыт пшъэрыльхъэр, инфраструктурнэ проектхэр гъэцкIэгъэнхэм, джащ фэдэу субсидиехэм ахгъэхъогъэнэм а пстэури афэорыштэшт.

Электроннэ кІэтхыкІыжыныр къызфэжъугъэфед

Чъэпъогъум и 15-м къыщегъэжъагъэу кІэтхыкІыжыныр къэралыгъом етлупшигъэу щэко.

Адыгейим ар зэрифэшьушаашу щызэхашэ.

Республикэм ичыпэ зэфэшъхъафхэм пешорыгъэшъэу ащаагъэхъазырыгъэ пункти 140-мэ Ioф ашэ. КІэтхыкІыжъэко

832-мэ тишьольыр щыпсэухэр къаклухъэх, клатхыкІыжых.

Къэралыгъо статистикэмкэ Федеральнэ къулыкүм и Гъэ-

юрышланлэу Адыгэ Республикэм щылэм къызэрэщаугъэмкэ, непэрэ мафэм ехъулэу Адыгейим щыпсэухэрэм япроцент 45-р клатхыкІыжыхъах. Ахэм ашыщэу процент 31-м кІэтхыкІыжъаклохэр ядэж куягъэх, процент 14-м ежъ-ежъиреу къэралыгъо фэофашіэхэмкэ порталым зыщи-клатхыкІыжыгъ. Джыри зэ шъугу къэтэгъэжъы, пандемиим ильэхъан псаунгъэмкэ анахь щынэгъончъэу щытыр электроннэ кІэтхыкІыжыныр ары.

Непэрэ мафэм ехъулэу республикэмкэ къэралыгъо фэофашіэхэмкэ порталым зызифэзыгъэфедагъэр макэлон пльэккытэп, ар джыри нахыбэмэ агаэфедэмэ зэрэнах дэгүур специалистхэм къало.

Адыгейимкэ мы порталыр къызфэзыгъэфедэрэ бэкэ нахыб.

Блэккыгъэ кІэтхыкІыжынхэм яльтыгъэмэ, мы ильэсэм зе-хашагъэр цыифхэмкэ нахь юшлэх хуугъэ, аужырэ техноло-гиихэр къызфагъэфедэх. КІэтхыкІыжъаклохэм ялофшлэн нахь псынкэ хуугъэ, нэбгырэ пэлч планшет юыгъ, аш ишуагъэко уахътэу кІэтхыкІыжынхэм тэ-куадэрэр нахь макл, хэуко-ныгъэхэр хамышыхъанхэмки ишуагъэ къэко.

Үпэкэ къызэрэщытгуягъэу, пстэуми анахь юшлэхыр ыкыгупсэфыр къэралыгъо фэофашіэхэмкэ порталыр къызфэб-гъэфедэнэр ары. Цыфым ежъ имызакъо, иунагъо исхэр зэкэ кітхыкІыжын амал ил. Шыгу къэдгъэжъын, электроннэ

кІэтхыкІыжыныр шэко гу ма-зэм и 8-м нэс къызэрэзыгъэф-гъэфедэн пльэккытэп.

КІэтхыкІыжынхэм зэфхы-съжъэу фэхъухэрэм яшуагъэко Урысөм щыпсэурэ цыифхэм яшылэко-псэукэ къэлгэгъошт. Нэужум ахэм къапкырыкых-ээ социалнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэр шыгъэнхэм фытегъэпсихъэгъэ программэ зэфшхъафхэр зэхагъэуцощтых.

КІэтхыкІыжыныр къэралы-гъом иофтхъэбзэ шхъаалхэм ашыщ. Шэко гуум и 14-нэс ар клошт. Республикэм щыпсэухэрээр зэкэ хэлэжъэнхэу, псаунгъэмкэ щынэгъончъэ шыкээр электроннэ кІэтхыкІыжыныр арыш, ар къызфагъэфедэнэр къяджэх.

ДЕЛЭКЬО Анет.

Уз хыыльэм ыуж идуний ыхъожьыгъ

Коронавирусым ыпкъ къикыкэ Адыгэ республике клиническэ сымэджэшым идиабетологическэ гупчэ имедицин сестра шъхваалу Шхъаклэмымкъо Файнэ Схъатый ыпхьум 2021-рэ ильэсэм чъэпъогъум и 24-м идуний ыхъожьыгъ. Аш ильэс 62-рэ нынэп ыныбжыгъэр. Файнэ Схъатый ыпхьур къуаджэу Кошхъаблэ къыщыхъу, Мые-къопэ медицин коллежир къуухыгъ. 2000-рэ ильэсэм щегъэжъагъэу республике сымэджэшым Ioф щишлагъ.

Сымэджэшым инстаграм нэклуббо зэритхагъэмкэ, Файнэ Схъатый ыпхьур шу ыльэгъурэ исэнхьят фэшьыпкъэу ильэс 20-м ехъуре рилэжъагъ. Аш къыкэлъыгъуягъэх ведомствен-нэ Щитху тхыль пчагъэ.

— Сымэджэшым Йутхэм Файнэ Схъатый ыпхьур зэрэшшэштэгъэр гу-кіэгъу зыхэль, сидигъу Ишыгэгъу къынфэхъу-ным фэхъазыр цыфэу ары. ТиIoфшшэгъу егъашшэм тыгу ильшт. Адыгэ республике клиническэ сымэджэшым Йутхэр Файнэ Схъатый ыпхьум идуний зэри-хъожьыгъэр гухэкышишко ашыхъуягъыкни аш игупсэхэм, иахылхэм афэтихъаусыхэх, — итхагъ сымэджэшым инстаграм нэклуббо.

Зыгъэпсэфыгъо мафэхэм Ioф зэрэшшэштэгъ

Мыекъопэ къэлэ ІэзапІэу N1-м зыгъэпсэфыгъо мафэхэу шэко гуум и 1 – 7-м Ioф зэрэшшэштэгъ:

шэко гуум и 1 – 3-р – Ioфшшэгъу мафэх; шэко гуум и 4 – 5-р – зыгъэпсэфыгъо мафэх, дэкын-рэ ковиднэ бригадэхэм Ioф ашшэшт; шэко гуум и 6-м – дежурнэ терапевтыр ыкни дэкын-рэ ковиднэ бригадэхэр; шэко гуум и 7-м – дэкын-рэ ковиднэ бригадэхэр.

Прививкэхэр зыщахалхъэрэ
чыпІэхэр:

шэко гуум и 1 – 3-м – пчэдыхъым сыхъатыр 9-м къыщыублагъэу пчыхъэм сыхъатыр 4-м нэс; шэко гуум и 4 – 7-м – пчэдыхъым сыхъатыр 9-м щегъэжъагъэу мафэх сыхъатыр 1-м нэс; мобильнэ пунктэу күлтурэм и Унэу «Гигантэм» щылэм шэко гуум и 1 – 7-м пчэдыхъым сыхъатыр 10-м къыщегъэжъагъэу пчыхъэм сыхъатыр 8-м нэс Ioф ышшэшт.

Тыгъон бзэджэшшагъэ зэрихъагъ

Урысие Федерацаем и Следственнэ комитет исследственнэ Гъэйорышланлэу Адыгэ Республикэм щылэм Мыекъуапекэ исследственнэ отдел зыныбжь имыкъуягъэ калэу хүнкээн бзэджэшшагъэ зезыхъагъэм ыльэнэкъокэ къызэшшагъэ уголовнэ Ioфым епхыгъэ зэхэфынхэр ыкнэм фэккагъэх.

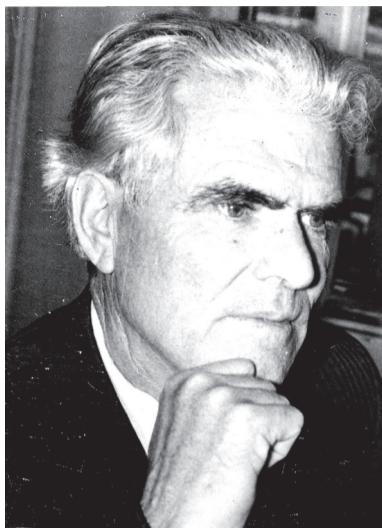
Егъээгъэ зеккылэ адызэрихъээ зыныбжь итахъор агъэмисэ.

Следствием зэригъэунэфыгъэмкэ, зыныбжь имыкъуягъэр Мыекъуалэ иурамэу Депутатскэм тетэу ымышшэрэ итахъор зискутер зыныжъыщтэгъэм еккылэ, ар къыихын мурад ишэ шээжъыер ыгъэшчиинэу фэжъагъ. Ау скутэрир зиер аш къызэмийзэгъым, ильэс 17 зыныбжь итахъор ишгүшшокэ пчагъээр шээжъыем euагъ, аш ылж скутэрир ыпхьуати, зигъэбэлъыжъыгъ.

Уголовнэ Ioфым Мыекъуапэ ипрокуратурэ фагъэхъыгъ, аш ылж хыккымыр Ioфым хэпльэшт.

Уахътэр ыкIи тхакIор

Цыфхэм аготэу щыIагъ, тхагъэ

Непэ зыцэ къесомэ, шыгуу къэзгъэкъижымэ сшоигъор зэлъашэрэ тхаклоу, цыф жуу гхэм зитхыгъехэмкэ анах апэблагъе ыкIи яласау Пенешу Сэфэр Иляс ыкъор ары. Ар Теуцож районым итыгъе къуаджку Къэзэнкъоежым (хычIегъ хуугъе) чьэпюгум и 29-м, 1930-рэ ильесым къышхъугъ. 1957-рэ ильесым Пшиэ мэкъумещ институтыр къиуухыгъ агрономэ. Ау исенхъаткэ колхозым ильеситу Ioф зэрэшишагъэр. 1959-рэ ильесым къищегъэжагъеу 1998-рэ ильесым нэс гъэзетэу «Социалистичек Адыгей», нэужум «Адыгэ макъэм» корреспондентеу, отделым ипащэу, редактор шыхаам игуадзэу Ioфишишагъ. 1998-рэ ильесым къищегъэжагъеу къэлэцыкIу журналеу «Хъоғобыным» ильес 20 Илгэ-цыпэм иредактор шыхъэшагъ.

Пенешу Сэфэр ытхыхэрээр къиутихуу 1965-рэ ильесым ригъажы, ильес 50-м ехъурэм къэлэмыр зэ ыгъэтылыгъэп,

тиадыгэ литературэ нэмыкI лэпкъ литературахэм бэкэ анахыкI, джыри ильеси 100 хуугъэп зыщишагъ. Ауми, титхаклохэм, усаклохэм гуетыныгъэ фырояду тилитературэ ипэхъо къизэуахыгъ, нэмыкI цыф лэпкъхэм ялитературахэм ауж къинэхэрэп.

IoфишIеклошхуагъ. Ащ фэдиз ильесхэм Сэфэр сэмэркъеу ыкIи лакъырд тхыгъехэмкэ ыбули, рассказхэмкэ, повестхэмкэ, романхэмкэ кIэккыжьеу тхылъыбэ адигабзэкэ ытхыгъ, къидигъекъигъ. Ахэр адигэ щыIекъ-псэукъем ыкIи цыфхэм ягъашэ ащ зэрэщыкIашырэм яхыллаагъэх. Сэфэр лэшшэу цыф нэжкүрэу щытыгъ, ыльэгъу, зэхихи, къауи, къашши, къералыгъо IoфишIохэр пащхэм зэрээшшуахыхэрэри, хилэгъекъончагъэ зезыхъехэрэри, ухэлопсэнэу цыфышихъэр зэрэмымахъи, тикъералыгъо гъепсыкIе шлоу хэлтыри, мытэрээу хэпльагъорэри итхылхэм гъэшгъонеу, лъэнэнкъуаэр къыздибуитэу къащыриотыкIигъ.

Тхаклом илитературэ об разхэр тхылъеджхэм агу нэсих, сыда плом ахэм яшыкIе-lyakI, ягъэпсыкIи ежь ыльэгъуре пстэумэ атышишагъ. Сэфэр ирассказхэм, исэмэркъеу тхыгъе зэфшхъафхэм («Пшэсэн», «Зэмйжэгъэх хъаклехэр», «Къец-пэнэ Іарам») щыIенгъе хуугъешагъэхэр алъапс. Иапэрэ повестэу «Уштэтил» зыфилорэм, «Шуульэгъур нахь лъэш», «Псы къаргъом ычIэгъ», «Шыуу дыдх», нэмыкIхами ыфыим, адигэ лъэпкъым пэклэкъигъе охьте пычыгъор, ар зыфедагъэр; ежь ыфыим ышшхэе къырыуагъэр – къыдехъугъэр е зымыгъэхъуу ильэгъо зэнэйжъ тезышыгъэр суретышхуу тине къыклагъеуцо; гъашIе бгъешIеныр

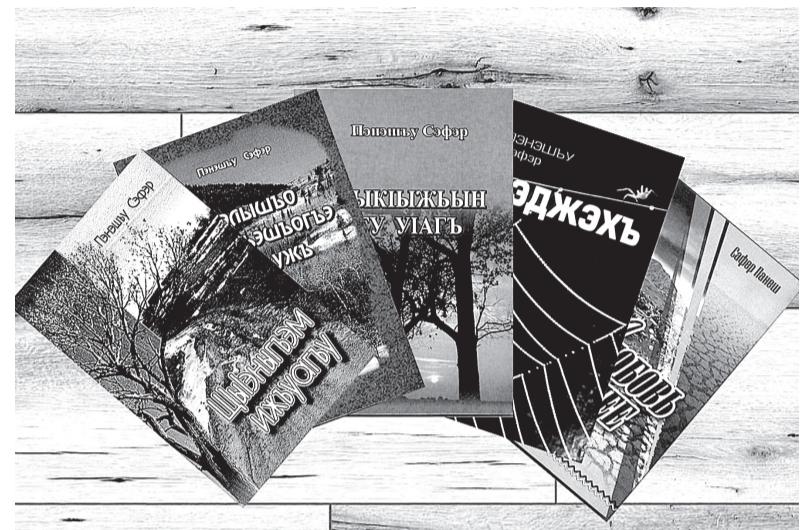
тхагъоми, уфемысакъымэ, а щыIенгъе дэдэм уекодыллэжын зэрильекъир ироманэу «Бэджхэх» цэу зыфишыгъэм узэлпишшу, сюжетир феклуау ыгъэпсызэ, Пенешу Сэфэр къыщыриотыкIигъ.

Тхэн-гупшицыен лъагъор гъашIе зыфхъуагъэгъе тхэккуагъ Сэфэр. ЩыIенгъе кэзыгъэнчьеу зэппилхъэмэ, ыпшыжымэ, ызыжызы произведение Ѣшшэгъонхэр, образ чьэпхыгъэхэр къытыгъэх. Сэфэр итхылхэр цыфхэм афыриэ гуфебагъэр къахэшшу еджэгъошх, уасэ ахэм нахь афэозыгъэшшырэр ухэтми, зыгореуэтзу — уишэнкIе, уилокIе-шыкIекIе, уикъэраркIе узыфэдэ геройхэр бэу ахэм зерахбгъуэтэхэр. ары.

Пенешу Сэфэр тхэкло къодягъэл, ар ижъыкъэш гупсэфигъ, мытхэу щысыни щыIени ыльэкъиштгъигъэп. Итхыл пэпчь зы лэпкъ тхыд: «Хым ишхъал мэхъаджэ» «Хъилаагъ», «УIэгъэжхэр», «Шыуу дыдх», «Бэджхэх».

Тхаклом тарихъ лъапсэ ыкIи мэхъанэ зыкъоцыиль тхылъхэм афэшхъафхэу шуульэгъум фэгъэхыгъэхэр, ар зыфэдэр ыкIи зэрэгчошур, уфемысакъымэ, зэрэшэнгаут шылыкъэр, шомыкъим зэрэфэдэр щыкIигъэтхыгъ ироманэу «Шуульэгъумрэ шомыкIымрэ» зыфилорэм. Шуульэгъу мыгощыгъэм ехыллэгъэ расказэу бэ илэри.

Къэзгъэтхымэ, къихэзгъэ-

щымэ сшоигъу джыри зэ Пенешу Сэфэр тхэкло къодягъэл, ар ижъыкъэш гупсэфигъ, мытхэу щысыни щыIени ыльэкъиштгъигъэп. Итхыл пэпчь зы лэпкъ тхыд: «Хым ишхъал мэхъаджэ» «Хъилаагъ», «УIэгъэжхэр», «Шыуу дыдх», «Бэджхэх».

Пенешу Сэфэр ытхыхэрэхэм ащащхэр журнахуу «Зэкъошныгъ», «Кубань», «Дон», «Крокодил» ыкIи «Литературная Россия» зыфилорэр къыхаутыгъэх.

Повестэу «Псы къаргъом ычIэгъ» зыфилорэм пае Теуцожь Цыгъо ыцIекIе агъэнэфэгъэ премии 1990-рэ ильесым тхаклор илауреат хуугъэ. Лите-

ратурнэ-творческе лэгъо зэныбжэ дахэ тиадыгэ литературэ щыгхыришыгъ, игъэхъагъэхэм яфэшшош эласэ къафашыгъ. Сэфэр «Адыгэ Республика» ыкIи «Адыгэ Республика» иза служеннэ Ioфиши» зыфилорэ щытхуцIэхэри къыфагъэшшошагъэх.

Пенешу Сэфэр УФ-м итхаклохэм я Союз 1977-рэ ильесым къищегъэжагъеу хэтигъ. Тхэкло нахыхыр къызытхэмэтыгъыр джыри ильес хуугъэп, ежь идуунай ыхъожыгъэми, игушхъэлэжыгъэкIе къытхэтигъыр. Цыфхэр лъэшэу икIэсагъ, ильэпIагъ, аготэу щыIагъ ыкIи тхагъе.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Къулыкъур ильес 300 зэрэхъурэм ипэгъокIэу

АР-м и Прокуратурэ иофишиэхэм къэлэ паркым аллеякIе щагъэпсыгъ. Урысыем и Прокуратурэ зызэхащагъэр 2022-рэ ильесым щылэ мазэм ильес 300 зэрэхъурэм иофхъабзэр епхыгъ.

Къэлэ паркым къеуалIэрэ урамэу Гагаринам дэжкIе щагъэпсыгъе аллеир шэжж тамынхэмкэ къыхагъэшагъ. Чыгэе

плыжхъэр ыкIи ланчэ чыгхэр а чыпIэм къулыкъушэхэм щагъэтыхъагъэх.

Иофхъабзэм хэлэжъагъэх

Мыекъуапэ ипрокурор ІенатIэ зыгъэцкIеэрэ Роман Шевченкэр, ащ игуадзэу Татьяна Горобенкэр, ведомствэм икъулыкъушэхэм

хэр, къэлэ паркым иллыклохэр.

— УФ-м и Прокуратурэ за гъэпсыгъэр ильес 300 зэрэхъурэм ипэгъокIеу чыгхэм ягъэтыхъисхъанкIе зэхашгъэ иофхъабзэр тэркIе хуугъэ-шэгъэ шхъа-Иэу щит. Тэгүгъэ, мы чыг цыкъухэм чыпIэр къагъедэхэнэу ыкIи къэлэдэсхэр бэрэ щигушууынхуу, — къыуагъ Мыекъуапэ ипрокурор игуадзэу Татьяна Горобенкэм.

Ащ къызэрэхигъэшагъэмкэ,

KIAPЭ Фатим.

Орэдыр щыI, тамэ къыгокIэ

Адыгэ Республикаем ит къуаджэмэ янахыбэм орэдхэр афаусыгъэх. МэфэкI мафэхэр хагъеунэфыкы зыхъурэм а орэдхэр къаю, ригушхохэзэ ячилэхэм ягуу ашы.

Ар Ioфыгъошоу щыт ыкIи лъэпкым зиужыкын нымкIэ мэхъанэшо зиэхэм ащищ. Тэри, Джэджэхьаблэ дэсхэм, ашт къыдэкыгъехэм, тиэнэу тыфяягъ къоджэ орэд, гимны фэдэу, гур къытэту, тыкызыцхуугъэ ыкIи тызыщаплугъэ чыпIэм тыригъегушхонеу! Бэрэ игуугу тшыгъэ, охтаби тедгъэшагъ, ау Ioфым кIэухышу фэхъугъ: Джэджэхьаблэ фэгъехыгъэ орэдир щыIе хуугъэ. Гушынхэр сэ стхыгъех, орэдышом дэлэжьагъ зэлъашIэрэ композиторэу Лыбызы Асплан. Орэдир къэзыIорэр Дзыбэ Руслан.

Тикъуаджэ щыщхэу орэдир зэхээхыгъабэ телефонымкIэ къытфитеуагъ, рэзэнгъэ гущыгъэр къытауагъ. Тэри тичилэ гупсэ шүхъафтын зэрэфэтшышьугъэр, ар тикъоджэхъум агу зэрэрихыгъэр лъэшэу гуапэ зэрэтшхуугъэр, талэкIи Джэджэхьаблэ иштихуу тиамал къызэрихыэу лъагэу зэрэтшытшыр ятложыгъ.

Орэдир щыI, тамэ къыгокIэ, Джэджэхьаблэ фэгъэ-

хыгъэ къэтынэу зэлъашIэрэ журналистэу Беданэксю Замире мы мафэхэм Ioф зыдишIэрэм ашт имэкъамэхэр кIигъехъаштын, къуаджэм итеплли ицыфхэри хэтхэу клип дахи къытфигъехъазырышт.

ДЭРБЭ Тимур.

Джэджэхьаблэ иорэд

Лакъом къыщежьэ лъэпкым ыльапсэ, лъэпкым ыльапсэр адыгэ къуаджи, ей. Хишишэм зэу щыщэу къехын игъашIэ Ти Джэджэхьаблэу щытхъур зыдэжкыр, ей. Жыыу: Гур къэзгъэфабэу тикъоджэ шIагъор, Къэзгъэнафэ тинасып лъагъор!

ЩыIэба ренэу, ти Джэджэхьаблэ, Адыгэ лъэпкым жъуагъоу къыфабл!

Нышшо шьоупсэу о тэ утии, Чыжъэу тыщыIэу тыкыыфээзи, ей. ТыкыызыкIожъэрэм фабэ уилапли, Уилупльэ дахи тегъэгушхожьи, ей.

Типсихъоу Мартэ ичъэн къыщэкIэ, Мэээ щыIагъэр уахътэм хэклиадэ, ей. Ашт пай къэмынэу о окIэракIэ, Уигуугъэ бай, шум уфэклиятэ, ей.

Уикали пшыашын ренэу уигуусэх, Сыд фэдэ къини зэдаэтыгы, ей. Адыгэ хабзэм цыкIухэр фагъасэх, АшIэ тарихъыр, ашIэ нартыгъор, ей.

Республикэ семинарыр

Еджэным ыкIи зыгъэпсэфыным яшъольыр

Адыгэ республикэ кIэлэцыкIу тхыльеджапIэр загъэпсыгъэр ильес 85-рэ зэрэхъугъэм ехъулIэу, чъэпьюгъум и 27-м республикэ семинареу «Джырэ кIэлэцыкIу тхыльеджапIэр еджэным ыкIи зыгъэпсэфыным яшъольыр» зыцIэр зэхащагъ.

МэфэкI Ioфхъабзэм хэлэжьа-тэх АР-м культурэмкIэ иминистрэу Аульэ Юрэ, культурэмкIэ Министерствэм иотдел ипащэу Ацумыжь Лианэ, республикэ ыкIи муниципальнэ тхыльеджапIэрэхэу Адыгейим итхэм ялтыклохэр, къэралыгъо ыкIи чыпIэ гъесэнгъэ зэхээхийнхээ учреждениехэм къарыкыгъэхэр, журналистхэр.

Семинарим яшъольыр тхыльеджэхэм IoфшIэхэр амалхэмкIэ адэгощэнхэр, еджэным кIэлэцыкIухэр кIэгъегушу-гъэнхэмкIэ ыкIи къещлэгъэнхэмкIэ шуагъэ зиэ шыкIэ амалыкIэхэр къыхэхыгъэ, ашкIэ шьошакIэхэр IеубытыпIэу илэхэу ыпекIэ лъэкуюатэ.

Республикэ семинарыр мэфэкI ишанэр къижецшу щытгъэ: тхыльеджапIэрэхэм къижецшу ыкIи Ioфхъабзэм хэлажэхэрэм литературнэ персонажхэрэу Буратинэрэ Мальвинэрэ къащыгъэгъокIых, ахэр тхыльеджапIэм илэгъу (мы ильэсийм А. Толстоим итхильэу «Золотой ключик, или Приключения Буратино» къызыдэкыгъэр ильес 85-рэ мэхъу).

Семинарим хэлажьэрэ пэпчь иштошI къылон, иепллыкIэ, ашт

изэшохынкIэ шIэгъэн фаер къиушыхъатын амал илагъ. КIэлэцыкIу тхыльеджапIэм имурад иныр кIигъэтхын фэяяг — тхыльым ичыпIэ, имэхъанэ, ашт плуныгъэ-гъэсэнгъэ уасэу е еджаклохэм гухахо зыхагъуатэу альтытэрэр къыхагъэшынэр апэрагъ. АшкIэ семинарим хэлажьэрэм амал зэфэдэу аритыгъ, библиотекарьхэм ыкIи къеклонIэгъэ пстэуми ягумэ-кI-гүлтэхэр, зыдрагъаштэрэр, зыдрагъаштэрэр къаюон фитыгъэх, хэти иофтшIэн Iепэлэ-сэнгъэкIэ къадэгощэн ылъэ-кынэу Изын ратыгъаягъ.

Республикэ семинарыр шу-фес пэублэ гущыгъэкIэ къызэу-хыгъ АР-м культурэмкIэ иминистрэу Ю.Ш. Аульэм. Ашт къыкIэлэхъягъэхэм къижецшу Ioфхъабзэм хэлажьэрэм-

тагъэу республикэ зэнэкъоум итвортческэ IoфшIагъэу «Сказки доброго волшебника» зыфилоу зэлъашIэрэ урьс тхаклоу, пшысэ-lyатэу, драматургэу Е.Л. Шварц къызыхъугъэр ильеси 125-рэ зэрэхъугъэм ехъулIэу зэхащ-гъягъэм зэфэхъысъижхэр фашыгъэх ыкIи теклонигъягъэр къы-дэзыхъугъэр агъашуагъэх.

Республикэ семинарим къы-гъэльэгъуагъ кIэлэцыкIу тхыль-еджапIэхэм гуутыныгъэ ин хэлъэу Ioф зэрэгэцакIэрэр, зы чыпIэ зэримытхэр, амал-шыкIакIэхэр къагъотыхээ апэкIэ зэрэлтыгъуатэхэр.

Ильес къэс тхыльеджапIэхэр нахь лъэпсэ пытэ ыкIи куль-турэ-гъэсэнгъэ-гъэпсэфыпIэ чыпIэ зэрэхъугъэр, IoфшIэн купкли, шууши зэрэфашырэр, а зэкIэ кIэлэеджакIохэр — щыкIакIэхэм игъэпсэкIоштхэр цыфы хуунхэм зэрэфэлажъэр. МэфэкI Ioфхъабзэр лъэнэхъуабэ-кIэ шуагъэ къитэу зэхэлэйгъ, хэлэжьагъэхими агу рихыгъ.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Дзэклолхэр къызхэкъыгъэ Мэрэтыкъо лакъор

Ветеранхэм я Совет игукъекыкъе мэфэкъир агъенефенеу хүргэе ыкы аш ыуж итыгъехеу, зинахьышу хэзильхэгъехем ашыщ граждан зыкъеухумэжыгъенымкэ къулыкъум иветеранеу, полковнику Мэрэтыкъо Клим. Мэфэкъим ипэгъокъиащ гүшүгъиащ гүшүгъиащ.

— Ветеранхэм япхыгъэ мэфэкъир щымыагъехе щытеп, — къелувате Мэрэтыкъо Клим, — ау республикэм щыпсэухэрэм джыри зэ ахэр агу къагъекъыкъемэ лые мыхъунеу, ныбжыкъекъемки щысэтехыпэнхэу тыгушысагь. Хэгъэгү зэошхом иветеранхэм ямызакъоу, зинофшэнкъе, зигъехъагъехемкэ, зилъыхъужынгъекъе мы щитхуцлэр къэзилэжыгъиащ Адыгейим исир маклэп. Ахэр тыгуу къедгэекъынхэмкэ, ягугуу тшынымкэ мыр джыри зы амалышу. Хэзгээнэфыкъимэ сшоонгыу тикъэралыгъо ыкы республике пашхэм ветеранхэр сидигъуу янэпльэгъу зэрэра-

Ильес къес чындык 30 иаужыре бэрэскэшхо ветераным и Мафэ республикэм щыхагъэунэфыкъы.

Мыгъекъихэр, яшыкъагъехэр зэральэгъухэр, шахъеклафа зэрафашырэр.

Еж Климэ ишыгъынгъэ тогогу кыыфэдгээзэмэ, зэмэблэжъеу зихэгъегу къулыкъу фэзыхыгъехем, щысэтехыпэу къэбгээлэгъоштхэм зэу ашыщ. Ар Шэуджэн районым ит къуаджэу Хакурынхэйлэ 1930-рэ ильесым шэкъогъум и 19-м къыщыхъуль, щаплугъ. Ицыкъу гъом къыщегъэжъагъеу еджэним фаблэу щытыгъ. Гурт еджаплэм чысызэ Хэгъэгү зэошхом мэхъаджэр къежки еджэнми зэптигъу фишыгъ ыкы игукувхыкъхэм лъяж гомылоу ар къахэхе.

— 1942-рэ ильесым ишышхээу мазэ Хакурынхэйлэ нэмэцидэхэр къыдэхъэгъягъе. Аш ыпекъе пыим исамолетхэм бомбэ заулэ къуаджэу къыдадзи, къоджэдэсхэм ашыщхэм, сятэкъе сянэжки, синьбдэгэтуу къэлэцыкъуитлоу джэгүштгэхэм ахэр хядэгъу афэхъу гъэх. Сэри ахэм сахэфэнгъекъи хүн, псаоу сыйкъезыгъенагъэр къоджэ гүнэм ит хамам аш дэжымын сыйэрэшыгъагъэр ары, — къеотэжки Климэ.

Къуаджэр шахъафит зашыжым, Климэ иеджэн Мамыхыгъэ гурт еджаплэм щыпидэжыгъигъ. 1943 — 1945-рэ ильесхэм колхозым щылэжъагъ, механизаторхэм ялэпийгъу гүрт, кум исэу лэхыгъигъэр зэришагъ. Аш пас медалэу «За доблестный труд в ВОВ 1941 — 1945 гг.» зыфиорэр къыфагъэшшошагъ. Тигущыгъиащу адэр илэгъухэм афэдэу зауи, гъабли зэпичигъигъэх.

Мэрэтыкъо Климэ дзэклол сэнхэхъатыр къыхихынэу зэрэхъугъэмкэ таупчыгъ.

— Зэошхом лыгъигъ щызезыхъагъеу къэзигъээжыгъехеу, дзэклол шуюашэ зыщыгъиащу тикъуаджэ къыдэхъагъехеу сльэгъущтгэхэм лъэшэу сяхуапсэштгигъ, сыгу рихыштгэхэм, — джэуап къититыгъигъ аш.

Климэ Ростов дэт училищэу артиллеристхэр зыщагъэхъазырхэрэм алэ еджэнир щыригъэжъагъ. Нэужым Краснодар дэт артиллериискэ-минометнэ училищим ижэсэнгъэ щыльигъэктотагъ. Клэлэ ныбжыкъиэр лейтенант хүргээу 1952-рэ ильесым аш къызычыкъим я 39-рэ армиеу Китайм итгэгэе къулыкъу щихынэу агъэктотагъ. Аш щыгъэзэ къалэу Уссурийскэ командировкэ агъэктотагъеу шахъэгъусэ фэхъугъе Тэмарэ нэуасэ щишигъ ыкы 1954-рэ ильесым унагъо зэдашлэнэу рагъэжъагъ.

Дзэклол гъогум ильес 37-м ехуу зэптигъу фэмыхъоу Мэрэтыкъор рукаугъ ыкы пшьэрэльбыэ ыгъэцэктотагъ: Курскэ дэтыгъэ артиллериискэ полкым извод икомандирыгъ, полкым икомсомол организации исекретарыгъ, къалэу Тамбов дэт артиллериискэ училищим иполитотдел ишаа комсомолымкэ, Рязань хэкум ит къалэу Скопин (мыш майорыцэр къыщыратыгъ) дивизионным икомандир политики ыофыгъохемкэ ялэпийгъу гъэгъу.

1971-рэ ильесым Мыекъуапэ зыкъыгъээжынэу хүргэе ыкы Адыгэ хэкум гражданскэ ухуумэнымкэ иштаб пашэ фашли, а Ынатээр ильес 16 ыгъэцэктотагъ, полковник аш щыхуугъ.

Бэрэхнамын Шытхуу тхылъеу ыкы медалэу илэр къэпчыгъуай. Ахэм ашыщых СССР-м и Уэшыгъэ Klyuchikhээр ильес 40, 50 ыкы 60 зэхъум къыратыгъехэр, «За безупречную службу» зыфиору а I-рэ ыкы я II-рэ степень зиэхэр, «СССР-м и Уэшыгъэ Klyuchikhээм яветеран», «За воинскую доблесть», «За доблестный труд в Великой Отечественной войне» зыфиорэр.

Мэрэтыкъо Климэ унэгъо дахэ ил. Ишхъэгъусэ Тэмарэрэ ежыррэ ильес 66-рэ зэдагъешшагъ, бын дахэ зэдаплуу.

Якъалэхэу Сергейрэ Муратрэ ятэ фэдэхэу дзэклол хүргэх, пенсием щыгъ. Сергей подполковникэу къулыкъур ыхыгъ. Ятэ фэдэу ари ГО-м ишаа игудадзэу ильес пчагъэрэ къулыкъу ыхыгъ. Мурат Адыгэ таможнем иотдел итхаматэу ыоф ышагъ, подполковникэу отставкэм кулагъ. Дзэклол сэнхэхъатыр хахыгъ Кимэрэ Тэмарэрэ якъорэльхэу Александррэ Климирэ. Александр бэмышэу полковник хүргэх, Москва МЧС-м къулыкъу щехы. Клим подполковник, техническэ шэныгъэхемкэ кандидат. Ашыэрэ дзэклол училищэу Краснодар дэтим щыргэгаджэх. Аш ыкъоо Артем ятфэнэрэ классым щеджэ, патриот движениеу «Юнарнием» хэт ыкы аши Мэрэтыкъомэ ядзэклол династие лыгъэктотэнэу гүгъаплэ къеты.

Мэрэтыкъо Климэ ихэгъэгушо икъэхъумэн псэмыблэжъэу, щытхуу хэльэу фэлэжъагъ. Ыгукъэ къыпблэгъэ сэнхэхъатэу къыхихыгъэм рукаумыгъюхъэу аш ильоянхэм адэктэгъ. Дзэ шуашэр щыгъэу узепльыкъэ фыхахыгъэм фэдэу къыпщэхъу. Аш ыныбжъ щэхэу ильес 91-рэ хъущтми пшэнэп, игупшиши, изекъуаки джыри чаных. Мы уахтэм республикэм иобщественэ щылакъэ чанэу хэлажъ. Анахьэ УФ-м ошэ-дэмышэ ыофхэмкэ и Министерствэ и Гъээорышлэпэ шхьалэу АР-м щыгъэм зэпхынгъэ дырилэу зэхашэрэ ыофхабзэхэм ахэлжъ, къулыкъушэ ныбжыкъэхэм гүшүгъиащ гүшүгъиащ.

Ишхъэгъуси ежыри псачынгъэ пытэ ялэу, якъэллитли, ахэм къакъэхъувхажыгъэхэу дзэклол гъогум тэхъагъэхэм ящытхуу нэмым кэхамыхэу джыри мыш фэдэ мэфэкъыбэмэ апэгъокъынэу тифэльяло!

ІШШЫНЭ Сусан.

Пенсиехэмкэ фондым къеты

Зыгъэпсэфыгъо мафэхэм ахъщэхэр къызэратыштыр

Шэкъогъу мазэм имэфэкъ мафэу къэблагъэхэрэм пенсиехэмрэ социальнэ ахъщэ тыхнэмрэ къызэратырэм зэхъокыныгъэхэр зэрэфэхъущтымкэ УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щыгъим макъэ къегъэлүү.

ПОЧТА
РОССИИ

Урысаем ипочтэкъ и 3-м, и 4-м и 5-м къызлэгъахъэ хабзэм шэкъогъум и 2-м, и 6-м, и 7-м и 8-м къызфакъохэрэм шэкъогъум и 6-м къараташтыр.

Шэкъогъум и 9-м щыублагъэу Урысые почтэм икъутамэхэм зэкъэми нахынээрэ графикым тетэу къатыштыр.

Банкым счет щырилэу ашкъэ пенсиер е социальнэ ахъщэ тыныр къызфакъохэрэм зэкъэми шэкъогъум и 3-м якартэхэм ахъщэр къарахъаштыр.

ООО-у «Центр доставки пенсии» зыфиорэм графикым зэхъокыныгъэ имылэу ахъщэхэр къытыштыр.

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и Къутамэу АР-м щыгъим ипресс-къулыкъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо автоинспекции къеты

Шапхъэхэм адиштэрэп

**Пэшиорыгъашь Йофхъабзэу «Тонировка»
зыфиорэр бэмышилу Адыгэим икъэралыгъо
инспекторхэм разъектокыгъ.**

Транспорт амалхэу зиапч шүцлэу гъэпкъагъэхэм нэфынэу апхырыкырэр техническэ регламентым ишапхъэхэм адештэмэ гъэнэфыгъэнэм мыр фэгъехыгъагь. Аш пае хэушхъафыкыгъе приборхэр хэзэухумаклохэм агъедагь.

Анахьэу мэзэхэ уахтэм апч шүцлащэхэм пхыральэгъукырэр бэкэ нахь макэ зэрэхурэр полицейскэхэм водительхэм агурагъэуягь. Аш ыпкъ кыкыкэ машинхэр ээрэзэутэхъэрэм имызакью, псэуплэхэм ящагхэм ныбжь зилэр е сабыир хамыльэгъукэ аштыханхэ альэкь.

Йофхъабзэр оклофе мы лъэнүкөмкэ администривнэ хэбзэукъонигъе 46-рэ инспекторхэм къыхагъэшгъ.

Адыгэим иполицие шъугу къегъэкыжы, тегъэпкэгээ плэнкэр тезыхынэу къемуцуулэрэм Урысыем и КоАП истатьяу 19.3-м къызэрэдильтиэрэмкэ, тазырэу сомэ 500 — 1000 е чэц-зымэфэ 15 хыапс тыралхъэ.

Апчхэм апхырыкырэр нэфынэу транспорт амалхэм ящиинэгъончагъэ фэгъехыгъэ техническэ регламентым ишапхъэхэм адиштэу ашынэу автомобиль зилэхэм Адыгэим и Къэралыгъо инспекции зафгъазэ, сыда пломэ, гъогухэм къатехухъэрэ хуугъэшгъабэм ар лъапсэ афхъ.

Шъхъеклафэ афэтшын фое

**Зыныбжь хэкютаагъэхэм ящиинэгъончагъэ
епхыгъэ Йофхъабзэ къалэу Мыеекъуапэ
иурамхэу машинабэ зерыхъохэрэм къэралыгъо
автоинспекторхэм щызэхаагь.**

Мы купым анахьэу аналэ зыкытырагъэтыгъэр ныбжым хахь къэс язеклохэ-шыкхэхэр жъажжэ мэхъухшь, аш даклоу водительхэр къинигъо хадзэхэшь ары. Нэжъ-лужхэм ягулытэ къеыхы, макъэхэр икью зэхаххэрэп. А зэлстэури къыдальтиэзэ, автоинспекцием икъулыкъушлэхэм а купым лъэшэу фэсакъых.

Джащ фэдэу ежхэмкэ йерифэгү чынпэхэм гъогур ашызэпамычэу, хэушхъафыкыгъе зэпырыкыплэхэр агъеденхэу къэлдэсхэм зафагъэзагь. Ом изытет

къызыучыгъэу, мэзэхэ уахтэм нэфынэр къэзитырэе пкыгъохэр агъеденхэм инспекторхэр къыфэджа-гъэх.

Тинахьыжхэм шъхъеклафэ афэтшэу, лъэрсрыклоу ахэр гъогум щызшытехъэхэрэм афесакынхэу, зэпрыкыплэхэм атетхэм іэпшэгъу афэхъунхэу зэрэшччыр водительхэм, нэмыкхэм мы мафэм агу къагъэхъягъигь.

Шынэгъончагъэу гъогум щызеконхэм ишапхъэхэр амьукъонхэм, яныбджэхъухэм ыкы ягупсэхэм культурэу гъогум щызэрахъэрэр гъэптигъэнхэм фэшл гукъекыжь тхапэхэр пенсионхэм афагошыгъэх.

Лъэрсрыкло зэпрыкыплэхэм шъуашысакъ!

Йофхъабзэу «Лъэрсрыкло блэгъэгэ!» зыфиорэр Адыгэим икъэралыгъо автоинспекторхэм зэхаагь. Лъэрсрыклохэр зыхэфэхэрэ гъогу-транспорт хъугъэшигъэхэрэ дэгъэзыжыгъэнхэм ар фэйшагъ.

Полицейскэхэм водительхэр къагъэуухээ зэдэгүүшгэхэр адашыгъэх. Лъэрсрыкло зэпрыкыплэхэу нэфригъуазэ зытемитхэм лъэрсрыкло зэрэшчшхъаэрэг агу къагъэхъягъигь. Мыш фэдэ чынпэхэм благъэу къякуалхэх зыхыкэ скоростын нахь къыщаагъэхнэу, ишкылахъэмэ, къэуунхэу инспекторхэм ахэм зафагъэзагь.

Лъэрсрыкло зэпрыкыплэхэм къатехухъэрэ аварийхэм янахьыбэр къызхэхъирэр транспорт амалхэу гъогубгъум хотхэм къаххэхъирэр цыфыр игъом зэрамылгъурэр, водительхэр псынкэу къызэрэмыуцшухэрэр ары.

Гъогум лъэрсрыкло щынэгъончагъэу зэрэзэпрыагъэхын фээр зэрыххэгъэ тхапэхэр водительхэм афагошыгъэх.

Еджэплэ автобусхэр

**Сабийхэр гүпсэфэу ыкы ишиинэгъончагъэу
еджэплэ автобусхэмкэ зэрэшчэнхэм епхыгъэ
ийо Йофхъабзэ Тэхъутэмийкье районым
икъэралыгъо автоинспекторхэм разъектокыгъ.
Водительхэм ыкы изынбжь
имыкүгъэу къирацхээрэм пэшиорыгъэш
зэдэгүүшлэгэу адашыгъ.**

Транспорт амалым хэушхъафыкыгъэ къэуунпэхэм уашежэнэу, ар къызыцуулэх ипчэхэм уалханэу зэрэшччыр къэлдэхжаклохэм агурагъэуягь.

Автобусым зэритысхъащхэм ыкы къызэрэрикыжыщхэм япхыгъэ шапхъэхэр зыкаджыкыжхэм, яшэ-нэгъэхэр ауплэхкүгъэх. Полицейскэхэм ягъусхэу, ныбжыкхэхэр зэжж ихтэу (ауж итэу къаклохъялхэрэм чынпэх къафагъэнээ) хэушхъафыкыгъэ транспортным итсыххагъэх. Шхъадж ичынпэ зытэйтыхъэхм ялъмэхъэр агъетыльхи, щынэгъончэ бгырыпххэр зытэйтыхъагъэх.

Автобусым щыкухэе зэрэмыхъущыр, аш исхэм ыкы водителым яягъе арагъэхынэу зэрэшччыр эджахъэрэм агурагъэуягь.

Транспортым зэрекыжхэу гъогум тельадэхэ зэрэмыхъущыр, автобусыр тохижыфэ ежэнхэшь, хэушь-

хяфыкыгъэ лъэрсрыкло зэпрыкыплэхэм екотлэнхэу зэрэшччыр полицейскэхэм къафалотагь.

Шапхъэхэр зыукъуагъэр къаубытыгъ

Чынтыгъум и 21-м социальнэ хъитыухэм къэбар къарыхагь къалэу Мыеекъуапэ автомобилэу ВАЗ-21099-р зезыфэштыгъэм гъогурыкъоним ишапхъэхэр дысэу ыукъохээ, гъогу-патруль къулыкъум инаряд зышигъэбильтыгъэу, нэужым аварие ышыгъэбильтыгъыгъэу.

Адыгэим и Къэралыгъо автоинспекции мы йофым-кэ улпэлкунхэр зэрихъагъэх ыкы автомобилыр зэзыфэштыгъэр агъеунэфыгь. Ар Кошхъблэ районым щыщ къалэу ильэс 20 зыныбжыр арэу къычхэгъигь.

Хэбзэукъонигъэхэр зезыхагъэхэм ыльэнүкъокэ администривнэ протокол 11 атхыгь: инспекторхэм къызэрэрафэмуюцгъэр, аварие зыщихъугъэ чынпэхэм зэрэлдэхжыгъигьэр, къэралыгъо регистрационнэ тамыгъ.

гъэ нэпцхэхэр зэригъэфедагъэхэр, автомобилыр зэрэмыхъгъэр, ар зэрифэнэхэм фитынгъэ ыкы страховой полис зэримыгъэхэр, нэмыкхэри.

Зигүгъу къэтшыгъэ хэбзэукъонигъэхэм къаххэу транспорт амалыр охтэ гъэнэфагъэм зэрифэн фимытэу ыкы хыапс къызэрэрихын ыльэкыщхэр ахэм зэрэхэтхэм фэшл аугъоигъэ материалхэр хыкүумыг агъэхыгъэх. Аш зыщихэпльэхэм, чэц-зымэфэ 15 хыапс тыралхъагь.

Адыгэим и Къэралыгъо автоинспекции республикэм щыпсэхэрэм ыкы хыаклехэрэм зафгъазэ шлэх имыгъэу гъогурыкъоним ишапхъэхэр агъэцэхнэхэу, шхъадж ичынпэ зытэйтыхъэ бгырыпххэр зытэйтыхъагъэх.

Аш имызакью, хэгъэгү клоц йофхэмкэ Министерствэм цыфхэм агу къегъэхъыгъи хэбзэукъонигъэхэр зезыхагъэхэр алъэнүкъокэ сурэттехыгъэ в видеоматериал зыекиэлхэм ведомствэм исоциальнэ нэклубхэхэм арагъэхъан амал зэрягээр.

**Нэклубхэр къэзигъэхъазыргъэр
иэшъинэ Сусан.**

Къуаджэр, культурэм иунэхэр

Анахь дэгъухэр къыхахых

Къоджэ культурэм и Унэу Фэдз дэтыр Кощхэблэ районым ыцлекэ шьольыр зэнэкъоюм хэлажэ.

«2021-рэ ильесымкэ культурэм и Унэ анахь дэгъу» зыфилорэ зэнэкъою Адыгэ Республикаем щыкъорэм иятлонэрэ едзыгъо зэфахысъяшт. Апэрэ едзыгъом Кощхэблэ районым культурэмкэ и Унэ 13 хэлэжьагь.

Районым ипсөүлэу Вольнэм культурэмкэ и Унэ ящэнэрэ чынпээр къыдихыгь. Натырбие дэтэм ятлонэрэ чынпээр ыхыгь. Фэдз культурэмкэ и Унэ апэрэ

чынпээр Кощхэблэ районым щыфагъешьошагь. Районым ыцлекэ ятлонэрэ къеух едзыгъом Фэдз культурэмкэ и Унэ хэлажэ.

Къуаджэм къышы-зэйуахыгь

2020-рэ ильесым культурэм и Унэ къеух агъепси, Фэдз къышызэуахыгь. Лъэпкэ проектэ «Культурэм» хэхъэрэ иофхабзэу ашыкъуа.

Апэрэ мафэхэм къащыублагъэу культурэм и Унэ лъэнэкуа бэз къызэльибутизэ иоф ешэ. Кружокит щызэхашагь. Къэшокло къелэцыклю ансамблэу «Асса» зыфилорэр, орэдийхээр зыхэт къелэцыклю купыр, художественне еджэним фэгъэхыгъэу «Искусствэм игушы!» зыфилорэр, къелэцыклю драматическэ кружокэу «Насыпир». Фольклорнэ лъэпкэ купэу «Дэхэнэфым» къелэцыклюхэ-

ри, зыныбжь икъугъэхэри хэтых.

Композитор цэрийоу Тхъабысымэ Умар Фэдз ѿш. Аш итворчествэ зышлгэшэгъонхэр купым хэтых. Бзыльфыгъэхэм якуп хэхъагъэхэр сэнаущыгъэ зыхэлхэхэм язакъоп. Щылэнгъэм ашыгъешэгъонэу хальгъяарэм, нэмыхкхэм атегуышылх, зэгъепшэнхэр ашых.

Нэбгырэ 244-рэ кружокхэм, купхэм ахэтхэу яофшэн агъэка-кэ. Языгъэпсэфыгъо уаххэгэшэгъонэу агъэконоим фэш шынклавэ къызэррагьотыщтым пыльях.

Агъэцкэлжыгъэх

Лъэпкэ проектэ «Культурэм» хэхъэрэ иофхабзэу агъэцаклэрээр маклэ. Кощхэблэ районным къоджэ культурэм иуни 3-мэ гъэцкэжын иофшэнхэр ашыкъуа. Дмитриевскэм, Казенно-Кужорскэм, Вольненскэм культурэм иуниэ адэтхэр зэтырагъэпсихъажыгъэх.

— Цыфхэм яшыогъоныгъэхэр кыдэлтэлтихээзээ культурэм иунэхэр дэгъэцкэлжыгъэх, техникэу ачдэгъуа гъэхэдэгээр лъэхжаным дештэ, — къыуа Кощхэблэ районым иадминистрации культурэмкэ и Гээзорышланэ илаштэ Хурей Рауф. — Районым щыпсэурэ лъэпкхэм якултурэ, ятарих къеухумэгъэныр, языгъэпсэфыгъо уаххэгэштэ гумрихъэу агъэконоир типшээрэиль шыкъалхэм ахэтлэйтэх.

Зэнэкъоюм икэххэр Кощхэблэ районым щызэфахысъяжыгъэх, республикэмкэ культурэм иунэ анахь дэгъухэм ацэхэр къыраоштых.

Гандбол

Ешэгъухэр зэклэлъэклох

Урысием гандболымкэ изэнэкъою хэлэжьэрэ клубхэу суперлигэм хэтхэм я 8-рэ ешэгъухэр зэхащагъэх.

Зэлукэгъухэр

«Ростов-Дон» Ростов-на-Дону — «Кубань» Краснодар — 35:22, «Астраханочка» Астрахань — ЦСКА Москва — 27:36, «Лада» Тольятти — «Звезда» Звенигород — 33:27.

Чынпэу зыдэштыхэр

КУПЭУ «А-р»
1. «Ростов-Дон» — 14
2. ЦСКА — 14

3. «Лада» — 11
  4. «Астраханочка» — 4
  5. «Звезда» — 3
  6. «Кубань» — 2.
- КУПЭУ «Б-р»
1. «Динамо» — 12
  2. «АГУ-Адыиф» — 7
  3. «Университет» — 7
  4. «Ставрополье» — 4
  5. «Луч» — 4
  6. «Уфа-Алиса» — 2.
- КУПЭУ «Б-м» тигъуасэ ешэгъуахэр щыкъуа.

Баскетбол. Суперлига

Артем Гапошинним зылъештэх

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «ЧелБаскет» Челябинск — 67:64 (14:22, 26:11, 10:10, 17:21). Чындык 28-м республикэ спорт Унэшхоу «Ошутенэм» щызэукалахъэх.

«Динамо-МГТУ»: Чичайкин — 2, Суслов, Рябов — 14, Александров — 9, Гапошин — 20, Чаленко, Милютин — 10, Еремин, Сизов — 6, Kochnev — 6, Горюхов.

Ятлонэрэ ешэгъоу командэхэм зэдьриялахъэм икэх юнэхэйнэгъэ. Такыкын 3 къэнагъэу пчагъэр 62:53-рэ хүгъэ. Я 39-рэ такыкын — 62:60. А. Гапошиным очкоуи 3 дэгъэцэгээр 65:60. Зы таакыкын нахь маклэ къэнагъэу Ю. Качковым хягъэхэдэгээр 65:62-рэ. А. Гапошиным ухумаклор къызэринэхэдэгээр 67:62-рэ, къэнагъэр нэгъэуплэгъэу 17. Хякіхэм яшлакло А. Малышевым пчагъэр зэрхъоклы — 67:64-рэ. Ешэгъэр зыщаухыштым В. Чичайкиным хягъаор «ЧелБаскетым» иешлаклохэм къаэхихыгъ...

Чынпэхэр

1. «Тамбов» — 11
  2. «Динамо-МГТУ» — 10
  3. «Русичи» — 10
  4. «Металлург» — 10
  5. «ЧелБаскет» — 9
  6. «НовоМосковск» — 8
  7. «Чебоксарские Я.» — 7
  8. «Динамо» Ст — 7
  9. «МицуБаскет» — 7
  10. «Барс-РГЭУ» — 6
  11. «Нефтехимик» — 5.
- Шэкюгъум и 6 — 7-м «Динамо-МГТУ-р» «Тамбов» щыкъуа.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Къатхэхэрэм яшылэрэ редакцием иепллыкэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкъышт.

Зэхэзыщагъэр ыкыдзыгъэхъэгъэр:

Адыгэ Республикаем лъэпкэ Йоххэмкэ, Йэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэзэгъухэм адыярээ зэхъэмыгъэмкэ ыкыдзыбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшийэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэ А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхээ, шрифтээр 12-м нахь цыкынэу щытэп. Мы шалхэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэклэгъэлжых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаухыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием хэутийн Иоххэмкэ, телевидение къэлжын Иоххэмкэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чынпэхъэдэгъэшланы, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ГУ23-00916

Зыщаухытэрээр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэмкэ
пчагъэр
4318
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2231

Хэутийн узчыгъэхъэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр 18.00
Зыщаухыхъятыгъэхъэ
уахтэр
Сыхытэр 18.00

Редактор
шъхьаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаэр
игуадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж зыхырэ секретарыр

ЖакІэмкъо
А. З.